

Kristianstads
kommun

Dnr: 214/21

Räddningstjänsten Kristianstad

Handlingsprogram Lag (2003:778) om skydd mot olyckor Kristianstads kommun

Innehållsförteckning

1.	Inledning	5
2.	Beskrivning av kommunen	5
3.	Styrning av skydd mot olyckor	8
4.	Risker	9
4.1.	Övergripande riskbild	9
4.2.	Brand i byggnad	12
4.3.	Brand utomhus.....	12
4.4.	Trafikolycka.....	13
4.5.	Olycka med farliga ämnen	13
4.6.	Naturolycka.....	14
4.7.	Drunkning	15
4.8.	Hot om Suicid	15
4.9.	Pågående dödligt våld	15
4.10.	CBRNE	16
5.	Värdering	16
6.	Mål	21
6.1.	Nationella mål	21
6.2.	Lokala verksamhetsmål.....	21
7.	Förebyggande – förmåga och verksamhet.....	23
7.1.	Tillsyn	23
7.2.	Stöd till den enskilde	24
7.3.	Rengöring och brandskyddskontroll	24
7.4.	Övriga förebyggande åtgärder	25
7.4.1.	Remiss- och yttrandehantering	25
7.4.2.	Riskutsatta grupper.....	26
8.	Räddningstjänst – förmåga och verksamhet	27
8.1.	Övergripande	27
8.1.2.	Tillgång till resurser i samarbete med andra kommuner.....	28
8.1.3.	Alarmering av räddningsresurser	28
8.1.4.	Tid från att larmet inkommer till 112 till att första kommunala räddningsresurs når samtliga delar av kommunen	29
8.1.5.	Brandvattenförsörjning	29
8.1.6.	Överlåtande åt annan att vidta inledande begränsade åtgärder	30
8.1.7.	Samverkan med andra aktörer	30
8.1.8.	Varning och information till allmänheten.....	30
8.2.	Beskrivning av förmåga per olyckstyp	30
8.2.1.	Brand i byggnad.....	30
8.2.2.	Brand utomhus.....	31
8.2.3.	Trafikolycka.....	31
8.2.4.	Olycka med farliga ämnen	31
8.3.	Ledning i räddningstjänsten	33
8.3.1.	Övergripande ledning.....	33
8.3.2.	Ledning av räddningsinsatser	33

8.4 Samtidiga och omfattande räddningsinsatser	34
8.5 Räddningstjänst under höjd beredskap	34
9. Uppföljning, utvärdering och lärande.....	35
9.1 Uppföljning och utvärdering av verksamheten.....	35
9.2 Olycksundersökningar, 3 kap. 10 § LSO	35
Bilaga A: Dokumentförteckning.....	37
Bilaga B Beskrivning av samråd	39
Bilaga C: Hamnar och dess gränser i vatten.....	42

Dokument avser:	<i>Handlingsprogram, Lag (2003:778) om skydd mot olyckor – Kristianstads Kommun.</i>
Antaget:	<i>Kommunfullmäktige 2022-03-08 § 8 att börja gälla från och med 2022-03-16.</i>
Reviderat:	<i>Mindre layoutmässiga revideringar 2022-03-17</i>
Version:	<i>1.0 Samrådshandling, 2022-02-10. 2.0 Antaget Handlingsprogram 2022-03-08</i>
Diarienummer:	<i>214/21</i>
Handläggare:	<i>Dan Svensson – Brandingenjör/Civilingenjör i Riskhantering</i>

1. Inledning

Detta dokument utgör handlingsprogram enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor, 3 kap. 3§ och 8§. Handlingsprogrammet omfattar Kristianstads kommun och avser både räddningstjänst- och förebyggande verksamhet.

Handlingsprogrammet utgör det övergripande politiska styrdokumentet för kommunens arbete med skydd mot olyckor och grundar sig i mer detaljerade arbete. Exempel på underliggande detaljerade arbete är, Riskanalys, Förmåga till räddningstjänst, Verksamhetsplan för förebyggande verksamhet etc.

Handlingsprogrammet skall även användas som information till den enskilde samt som underlag för statens tillsyn.

Handlingsprogrammet är upprättat enligt föreskriven innehållsstruktur i *MSBFS 2021:1*.

2. Beskrivning av kommunen

Kristianstad kommunen har strax över 86 000 invånare och av dessa bor ca 40 000 i centralorten Kristianstad. Kommunen har en vision om 90 000 invånare år 2025. Till ytan är kommunen den största i Skåne Län, med sina 1 346 km².

Kommunen är belägen mitt i ett stort våtmarksområde med många unika djur- och växtarter. Kristianstads vattenrike är ett skyddat våtmarksområde i och i närheten av Kristianstad, längs Helge ås nedre lopp vid Hammarsjön. Sedan 2006 får Vattenriket kalla sig för biosfärreservat.

I Kristianstads kommuns 42 km långa kustremsa utmed Hanöbukten samsas viktiga näringar och turistanläggningar med värdefulla, känsliga naturområden och viktiga kulturhistoriska lämningar. Kuststräckan omfattar såväl tätorter såsom Åhus och Yngsjö samt mer spridd fritidshusbebyggelse.

I Kristianstad finns stadsdelarna Gamlegården och Charlottenborg, som för närvarande (2021) finns med på Polisens nationella operativa avdelning (NOA):s lista över utsatta områden.

Inom Kristianstads kommun finns det många tätorter. De största tätorterna inom kommunen är följande:

Bild 1- Kristianstads kommun.

Tätort	Befolkning 2020
Åhus	10 412
Hammar	3 556
Tollarp	3 457
Fjälkinge	1 860
Färlöv	1 553
Önnestad	1 435
Degeberga	1 322

Tabell 1 - De största tätorterna i Kristianstads kommun.

Kristianstad är inne i en utvecklingsfas där mycket händer, både i tätorten men också ute i resten av kommunen. Främst byggs det mycket bostäder. Ambitionen är att det skall byggas 600 nya bostäder årligen i kommunen mellan år 2020–2028.

Det skall även byggas tre stycken nya grundskolor med plats för ca 3000 elever samt även flera äldreboenden.

Andra stora byggprojekt i tätorten är ett nytt badhus, Kristianstadslänken del 3, ett nytt rättscentrum och en utbyggnad av handelsområdet på Härlöv.

Ett annat område som också växer är det nya området kring C4 shopping ute i Hammar, som stod klart hösten 2018. Där kommer bostäder men framför allt handeln öka över åren framöver. I Åhus byggs det mycket nya bostäder men också dagligvaruhandel och annan näringsverksamhet så som exempelvis Absolut fortsätter att expandera i området.

Många av Kristianstads drygt 8 300 företag är små. Ensamföretagarna utgör 67 procent medan 23 procent av företagen har mellan en och nio anställda. Tio procent av företagen har tio eller fler anställda. Näringslivet präglas av livsmedelsproduktion, tjänsteföretag, byggföretag och detaljhandel.

Kristianstads livsmedelsproducenter spelar en stor roll för kommunen, men också för större delar av Skåne och till viss del Sverige gällande vissa livsmedel.

Livsmedelsindustrin har en mycket stark förankring i kommunen, med ett flertal av landets ledande livsmedelsföretag och varumärken i spetsen

Dessa producenter har flera behov gemensamt, varav de viktigaste gemensamma beroendena är tillgången på vatten, el och drivmedel. Idag är det till stor del vatten ur vattendrag som används för primärproduktion av till exempel grödor och spannmål, men tillverkningsprocessen och sekundärproduktionen är alla beroende av rent dricksvatten, som kommunen försörjer.

De viktigaste vägförbindelserna för kommunen är E 22, Rv 19, Rv 21 och väg 118 Alla är betydelsefulla för kollektivtrafik, godstransporter och för arbets- och utbildningspendling med bil.

Motorvägen E22 passerar staden i dess södra utkanter och sammanstrålar med Rv 19 och Rv 21 som alla utgör viktiga vägförbindelser till och från staden.

Kristianstad har satsat stort på kollektivtrafiklösningar genom bland annat Kristianstadslänken och nya Pågatågstationer. Kristianstadslänken förenklar resandet och underlättar för de omkring sex miljoner resenärer som årligen åker buss i Kristianstad.

Skånebanan går mellan Kristianstad och Helsingborg. Här går både gods- och persontåg. Skånebanan och dess anslutning till Södra stambanan innebär att tågen går nästan dygnet runt via Öresundsbron till Danmark.

Blekinge kustbana har sin västliga slutpunkt i Kristianstad med tåg till Karlskrona via bland annat Karlshamn. Kustbanan är en enkelspårig elektrifierad järnväg mellan Kristianstad och Karlskrona.

Söder om Kristianstad ligger Kristianstad Österlen Airport, med flygningar till och från Stockholm. Flygplatsen är reservbana för Sturup i händelse av dåligt väder eller avspärningar.

Sjöfartsverket har sedan 2018 hyrt in delar av deras SAR (Search and rescue) verksamhet här, och har en helikopter i beredskap över tid. Närmsta SAR utöver Kristianstad finns i Göteborg och på Gotland.

I kommunen finns Åhus Hamn som är en av södra Sveriges mer betydande bulkhamnar och är sydöstra Sveriges största containerhamn.

Bild 2 - De större vägarna i kommunen.

Bild 3 - Kristianstad/Österlen Airport.

Bild 4 - Åhus hamn.

Inom Kristianstads kommun finns ett antal verksamheter som har sådana riskbilder att de har klassats som farlig verksamhet, enligt 2 kap 4§ Lag (2003:778) om skydd mot olyckor.

Av dessa verksamheter är merparten även klassade som "Sevesoanläggningar" enligt den lägre kravnivån (Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor).

Farliga verksamheter med betydande risker i anslutning till bostadsbebyggelse finns framför allt inom Kristianstad stad och Åhus hamn.

3. Styrning av skydd mot olyckor

Handlingsprogrammet innehållande huvuddokument och bilagor, har av kommunfullmäktige antagits under kvartal 1, 2022 (2022-03-08). Ansvarig kommunal nämnd är räddningsnämnden. Ansvarig förvaltning för samordningsansvaret enligt LSO är Räddningstjänsten.

Utöver uppdraget inom LSO ska den nämnden också svara för tillståndsgivning och tillsyn enligt Lag (SFS 2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE) samt i tillämpliga delar för kommunernas uppgifter enligt Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Ansvar för drift och underhåll av vattenledningsnätet där brandpostnät ingår ligger hos tekniska nämnden med Tekniska förvaltningen som ansvarig förvaltning.

Då handlingsprogrammet är ett övergripande flerårigt politiskt styrdokument, är det inte lämpligt att i detalj låsa huvuddokumentet i alltför detaljerade beskrivningar.

Mer detaljerade beskrivningar återfinns i underliggande dokument som hänvisas till i texten och återfinns i bilaga A. Vissa av dessa dokument kan antas av ansvarig nämnd utan att hela programmet behöver antas på nytt av kommunfullmäktige.

Handlingsprogrammet skall i sin helhet första gången beslutas av kommunfullmäktige.

Vid väsentliga förändringar i gällande handlingsprogram, skall handlingsprogrammet återigen antas av kommunfullmäktige.

Vid mindre förändringar i gällande handlingsprogram, skall en diskussion föras med räddningsnämnden om förändringen kan antas av nämnden eller om den behöver tas av kommunfullmäktige.

4. Risker

Risker i kommunen har inventerats i en riskanalys. Riskanalysen avser att belysa de risker som kan orsaka olyckor som föranleder räddningsinsats inom Kristianstads kommuns geografiska område.

Riskbilden inom kommunen geografiska område är relativt komplex och förändrar sig kontinuerligt över tid.

Den lokala riskbilden omfattar allt från risker kopplade till vardagshändelser till mer omfattande sällanhändelser.

4.1. Övergripande riskbild

Kristianstads kommun är belägen i nordöstra delen av Skåne. Speciellt för Kristianstad är det stora antalet orter utanför centralorten. Kommunen har ett 20-tal tätorter och uppåt 30 småorter.

En stor del av kommunen yta utgörs av Kristianstadsslätten med sina flacka odlingslandskap.

Sydvästra delen av kommunen domineras av Linderödsåsen med stora skogsområden. Linderödsåsens nordöstra sida mot Kristianstadsslätten har brant topografi med små raviner, vattendrag och tät lövskog.

I norra delen av kommunen är det åter skogen och sjöarna som tar vid. De lite större sjöarna Immeln, Ivösjön, Oppmannasjön och Råbelövssjön finns helt eller delvis inom kommunens gränser. I dessa geografiska delar av kommunen föreligger det risk för omfattande skogsbränder, då brandrisken i skog och mark är hög.

Genom kommunen flyter Helge Å, tillsammans med åns biflöden och Hammarsjön och Araslövssjön utgör detta "Vattenriket", ett unikt våtmarksområde med rikt djur och växtliv. Helge Å flyter sedan ut i havet vid Åhus.

För Kristianstads stad är höga flöden i Helge å ett påtagligt hot eftersom staden till stora delar är byggd på tidigare våtmark och sjöbotten.

Sedan 2002 pågår det praktiska arbetet med att permanent skydda staden genom att ersätta och komplettera de gamla invallningarna och pumpstationerna. Utan systemet av vallar och pumpar skulle stora delar av staden kunna översvämmas.

Under Kristianstadsslätten finns en av Sveriges största grundvattentillgångar. Inom kommun finns ett antal kommunala vattentäkter samt ett antal större enskilda vattentäkter, som är i behov av skydd mot föroreningar.

Kuststräckan utanför Åhus omfattas av riksintressen både för naturvård, friluftsliv, rörligt friluftsliv, kustzon samt för totalförsvaret. Karakteristiskt för området är de långa sandstränderna med tallskogsbevuxna dynområden innanför.

Genom pågående klimatförändringar riskerar delar av kuststräckan att få betydande problem med både erosion, översvämning och höjd grundvattennivå.

Inom Kristianstads kommun finns ett antal (13 st.) verksamheter som har sådana riskbilder att de har klassats som farlig verksamhet, enligt 2 kap 4§ Lag (2003: 778) om skydd mot olyckor. Av dessa verksamheter är merparten (9 st.) även klassade som "Sevesoanläggningar" (Lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor) enligt den lägre kravnivån.

Farliga verksamheter med betydande risker i anslutning till bostadsbebyggelse finns framför allt inom Kristianstad stad och Åhus hamn.

När det gäller transport av farligt gods på väg, är följande större vägar rekommenderade transportleder för farligt gods (utpekade av länsstyrelsen i Skåne län).

- E 22 från Malmö via Kristianstad till Blekinge och Kalmar.
- Rv. 21 från Kristianstad via Hässleholm till Helsingborg.
- Rv. 19 från Österlen via Kristianstad vidare till Broby, Osby och Växjö.
- Lv. 118 som sträcker sig i söder från RV 19, via Åhus och vidare upp till E 22 i norr.

Transport av farligt gods på järnväg sker idag enbart på sträckningen, Hässleholm-Kristianstad-Karlskrona.

Inom kommunen har det under senare år skett en större utbyggnad av biogashantering. Produktion av biogas sker vid Centrala Reningsverket och vid Kristianstads kommuns biogasanläggning i Karpalund. Om det skulle uppstå ett läckage eller utsläpp på exempelvis ett produktionsställe, ledning eller vid något av förbrukningsställena skulle det kunna leda till att brännbar/explosiv blandning uppstår, med eventuella konsekvenser i form av brand eller explosion.

Järnvägen mellan Hässleholm och Karlskrona (Blekinge kustbana) som passerar Kristianstad ger möjlighet för såväl person som godstransport. Kollision mellan två tåg eller kollision mellan tåg och vägfordon kan leda till ett flertal skadade eller döda som följd.

Strax sydost om Kristianstad ligger Kristianstad/Österlen Airport som har flygningar till framför allt Stockholm. Även visst privatflyg använder flygplatsen.

Genom åren har det varit ett antal mindre incidenter samt varningslarm. Olyckor med flygplan kan leda till att många omkommer samt många får omfattande skador.

Hamnen i Åhus är en av södra Sveriges mest betydande bulkhamnar och är sydöstra Sveriges största containerhamn. Det sker ett antal containerlöp varje vecka. Bränder ombord på fartyg kan leda till komplexa räddningsinsatser, då insatserna sker i väldigt hög riskmiljö.

I Kristianstad innerstad finns större sammanhängande kvartersbebyggelse, med rutnätsstruktur som härstammar från Christian IV:s renässans-stad.

Fastigheterna har inga stora öppna innergårdar som kan underlätta brandsläckningsinsatsen utan ofta istället små innergårdar, ibland uppe på våning 2, med risk för brandspridning över innergården. Byggnaderna har olika höjder vilket kan ge brandspridning från tak till högre liggande fasad.

Kristianstads kommun är rik på kulturhistoriska byggnader som representerar stora reella värden och samtidigt är historiskt oersättliga. Ett tjugotal byggnader är särskilt klassade som byggnadsminnen och ca fem stycken som statliga byggnadsminnen.

Dessutom har kommunen ett större antal kyrkor som räknas som kyrkliga kulturminnen (byggda före 1940). Byggnaderna är ofta gamla och har konstruktioner som gör brandsläckning svår.

Det finns ett antal större samlingslokaler, med plats för ett större antal personer. Brand eller annan katastrofhändelse i dessa lokaler, kan leda till ett flertal skadade eller omkomna. Brand i samlingslokal är dock relativt ovanlig, men tillbud förekommer.

Det finns två större handelsområden, Härlöv och Hammar. En omfattande centrumhandel bedrivs i fastigheter i den samlade bebyggelsen inom innerstaden. En större galleria är uppförd i centrala Kristianstad. Vid en brand i något av dessa ställs räddningstjänsten inför samma problem som vid en industribrand, stora brandceller och långa angreppsvägar och dessutom mycket människor.

I kommunen finns många byggnader som kan betecknas som samhällsviktiga. Om en av dessa slås ut av exempelvis en brand, kan det leda till stora konsekvenser för samhället, antingen på kort eller lång sikt.

Exempel på samhällsviktiga byggnader inom Kristianstads kommun, där exempelvis en brand eller översvämning skulle kunna få omfattande konsekvenser på samhället.

- Skolorna
- Äldreboenden
- Rådhus Skåne
- Östra kommunhuset
- Värmeverket
- Centrala sjukhuset
- Vattenverket
- Pumpstationer
- Reningsverk
- El stationer
- Brandstationen

Annan kritisk infrastruktur som skulle kunna få stora konsekvenser på samhället om den slås ut.

- En längre avstängning av E 22 i samband med t.ex. en trafikolycka.
- En längre avstängning av järnvägssträckningen "Blekinge Kustbana", i samband med t.ex. en olycka eller översvämning.

Idag är det mer sannolikt att vårt land drabbas av terrorbrott än av krig. Detta innebär att räddningstjänsten behöver förbereda sig på t.ex. skottskador och sprängskador med ett stort antal skadade och döda vid samma tillfälle.

Kristianstads kommun har ett antal objekt där det vid ett eventuellt attentat kan föreligga risk för stor påverkan. Händelser med pågående dödligt våld (PDV) är händelser som inte bedöms osannolika, men tämligen omöjliga att förutspå.

4.2. Brand i byggnad

Brand i byggnad kan delas in i olika verksamhetskategorier. Konsekvenserna vid en brand- eller ett brandtillbud kan variera stort, beroende på typ av byggnad, hur tidigt branden upptäcks, hur snabbt åtgärder vidtas etc.

Räddningstjänsten i Kristianstads kommun har under den senaste 10-årsperioden (2011-2020) larmats ut till i snitt 87 st. brand- eller brandtillbud i byggnader per år. Sett till antalet insatser, så har de under de senaste 10 åren ökat med ca 64 %, med en viss variation under perioden.

När det gäller brand- och brandtillbud i byggnader i relation till befolkningsökningen, så kan man inom Kristianstads kommun se en något ökande trend medans i Skåne län och Riket i stort är den svagt nedåtgående.

De flesta brand i byggnad inträffar i bostäder, främst då i flerbostadshus och villor. Det går även att se en liten ökning vad det gäller brand i vårdmiljö samt brand i industri, det är dock svårt att utläsa ur statistiken om det är en trend eller en naturlig variation.

När det gäller bränder i skolmiljö eller allmänna byggnader så ligger Kristianstads kommun i linje med eller lägre än Skåne län och Riket i stort.

Inom vårt geografiska område har det under den senaste 10-årsperioden (2011–2020) i samband med bränder i byggnader omkommit 0-2 personer/år och 2-8 personer/år har blivit avtransporterade till vårdenhet. Samtliga personer har omkommit i samband med brand i bostad.

4.3. Brand utomhus

Vad gäller kategorin brand i skog eller mark innefattar de underkategorierna "Produktiv skogsmark inkl. hygge", "Annan trädbevuxen mark" samt "Mark utan träd". En något ökande trend konstateras både nationellt och lokalt vad gäller antalet händelser.

Denna risk påverkas generellt negativt av varma och torra sommarhalvår. Årligen hanteras ca 20–80 händelser i kommunen. Kommunen hanterar ungefär samma antal händelser som övriga delar av länet och landet justerat för antal invånare.

Vad gäller brand i fordon tycks Kristianstad inte avvika nämnvärt från det nationella snittet i denna kategori. Antalet bränder tycks ha ökat något de senaste tio åren, om än lite. Varje år hanteras ca 30–40 bränder i fordon. Majoriteten av dessa tros vara anlagda.

4.4. Trafikolycka

Räddningstjänsten i Kristianstads kommun larmats årligen ut till ca 200-240 trafikolyckor. Trafikolyckor är därmed en av de vanligaste händelsetyperna som räddningstjänsten larmas ut till.

Under den senaste 10-årsperioden (2011–2020) går det att se en något ökande trend av antalet trafikolyckor inom vårt geografiska område. Dock kan man skönja en liten nedåtgående trend de senaste 3 åren.

Ser man till antalet trafikolyckor i förhållande till befolkningsökningen så har Kristianstads kommun sedan 2014 något högre andel trafikolyckor än Skåne län och Riket i stort.

Den vanligaste trafikolyckan inom vårt geografiska område är singelolycka med personbil. Olyckor där tunga fordon (lastbil och buss) är inblandade är inte lika vanligt förekommande.

Konsekvenserna vid en trafikolycka kan vara allt från att en personbil kör in i ett vajerräcke där konsekvenserna visar sig i form av mindre skador på fordonet och inga fysiska personskador, till en seriekrock eller bussolycka med många skadade eller omkomna.

Inom vårt geografiska område har det under den senaste 5 års perioden (2016–2020) omkommit ca 1–5 personer/år och mellan 15- 34 personer har blivit allvarligt skadade/år.

Det går dock inte att se någon trend vad gäller antalet omkomna eller svårt skadade i samband med trafikolyckor, utan antalet varierar över tid.

4.5. Olycka med farliga ämnen

Sannolikheten för en olycka med farliga ämnen är som störst vid någon av våra riskanläggningar klassade enligt 2 kap. 4§ LSO och vid de s.k. Sevesoanläggningarna. Olyckor där farliga ämnen är inblandade kan även ske på någon av de rekommenderade transportleder för farligt gods som går genom kommunen.

Det sker även en viss transport av farligt gods till sjöss längs vår kustremsa.

Inom vårt geografiska område går det att utläsa en svagt ökande trend när det gäller händelser där farliga ämnen är inblandade.

När det gäller antalet händelser kopplat till befolkningsökningen, så har Kristianstads kommun något färre händelser än Skåne län och Riket i stort.

Konsekvenserna av en olycka med farliga ämnen kan variera väldigt och beror på bl.a. vilket ämne som är inblandat och dess egenskaper, vart utsläppet sker, vilka mängder som är involverade i olyckan etc.

De vanligast förekommande olyckorna är begränsat utsläpp av olja eller drivmedel i samband med trafikolyckor eller något mindre utsläpp inom en verksamhet.

De vanligaste konsekvenserna är miljöskador. Olyckstypen har dock potential att även skada människor vid exempelvis utsläpp av giftiga eller frätande vätskor.

Ett utsläpp kan även leda till en brand där människor kan skadas. Olyckstypen kan i enstaka fall även resultera i masskadescenarion. Att det uppstår personskador är dock ganska ovanligt.

De flesta olyckor som räddningstjänsten larmas ut till, åtgärdas oftast genom enkla metoder så som uppsamling, länsutläggning eller sorption. Insatser i där gastät övertrycksventilerad kemskyddsdräkt behöver användas, är ytterst ovanliga.

Omfattande insatser med större utsläpp av farliga ämnen är ytterst ovanliga. Om en sådan olycka ändå skulle inträffa, så finns rutiner för att komplettera våra egna resurser med regionala och nationella kemresurser.

4.6. Naturolycka

Naturolyckor är allt som oftast kopplat till väderrelaterade händelser så som, skyfall, värmeböljor, stormar, snöoväder, översvämningar mm.

Under den senaste 10-årsperioden har antalet naturolyckor varierat inom vårt geografiska område, men sen 2016 går det i statistiken att utläsa en svagt ökande trend både lokalt, regionalt och nationellt.

Gör man en omvärldsbevakning utanför Sveriges gränser så upplevs det som att naturolyckor på grund av väderrelaterade händelser, blir allt vanligare och mer omfattande.

De vanligast förekommande väderrelaterade händelserna inom vårt geografiska område är översvämningar och stormar.

I samband med värmeböljor som leder till långvarig torka, så kan skogsbränder uppstå. Inom Kristianstads kommun och i angränsande kommuner finns det stora skogsområden, där omfattande skogsbränder kan uppstå.

Kristianstadsområdet omfattas av översvämningrisker både från havet och Helge Å. Kraftiga skyfall eller omfattande snösmältning utgör även en stor risk för översvämning.

När det gäller Helge Å så blir situationen extra allvarlig om det både är omfattande snösmältning eller kraftiga regnperioder uppströms samtidigt som det är höga vattennivåer i havet.

De vanligaste konsekvenserna vid skyfall och översvämningar är egendomsskador samt påverkan på infrastruktur.

Ett vallbrott i samband med högvattenläge skulle kunna få allvarliga konsekvenser för stora delar av staden Kristianstad i form av omfattande skador på samhällsviktiga verksamheter, viktig infrastruktur och även risk för liv och hälsa.

Naturrelaterade olyckor är idag sällanhändelser inom vårt geografiska område, men dessa händelser kommer med stor sannolikhet att inträffa mer frekvent och bli allt mer omfattande i framtiden.

4.7. Drunkning

Drunkningsolyckor inträffar relativt sällan inom vårt geografiska område. Under den senaste 10 års perioden (2011–2020) har räddningstjänsten larmats ut till ca 50 händelser.

Antalet händelser per år varierar från år till år och det går därmed inte utläsa några tydliga trender.

Antalet händelser per 1000 invånare har under de två senaste åren (2019-2020) varit något högre än Skåne län och Riket i stort.

Den vanligaste platsen för drunkningslarm är främst i havet längs vår långa kuststräcka men det förekommer även drunkningstillbud i våra insjöar och kanaler. Isolyckor bedöms som ovanliga inom vårt område.

När det gäller drunkningstillbud i havet så larmas även sjöräddningssällskapet som har en station i Åhus hamn. Sjöfartsverket har även en SAR - helikopter placerad på Kristianstad/Österlen Airport.

4.8 Hot om Suicid

I statistiken går det att utläsa en ökande trend inom vårt geografiska område, när det gäller händelser kopplat till hot om suicid. Under perioden 2016-2020 har räddningstjänsten larmats ut till ca 100 händelser.

Vanligaste händelserna är att personen befinner sig på hög höjd och hotar att hoppa eller befinner sig i närheten av spårområde. Vanligast förekommande platser är någon av våra broar som går över E 22 eller längs med järnvägssträckningen Blekinge kustbana som passerar genom vår kommun.

Vid merparten av antalet händelser som räddningstjänsten larmas ut till avbryter personen sitt hot om suicid, antingen självmant eller genom att räddningstjänsten eller någon annan blåljusorganisation ingriper.

4.9 Pågående dödligt våld

Idag är det mer sannolikt att vårt land drabbas av terrorbrott än av krig. Allt mer vanligt förekommande är även att enskilda individer begår omfattande våldsbrott.

Detta innebär att räddningstjänsten behöver förbereda sig på t.ex. skottskador och sprängskador med ett stort antal skadade och döda vid samma tillfälle.

Som tur är så är dessa händelser inte vanligt förekommande, dock sker det ett antal händelser i landet så gott som varje år och händelser har inträffat i våra närområden, i närtid (händelser på skolor).

4.10 CBRNE

Att det inträffar någon CBRNE händelse (Chemicals, Biological, Radiological, Nuclear and Explosive) är väldigt ovanligt. Om det skulle inträffa kan där emot konsekvenserna bli väldigt omfattande, beroende på vilket ämne som är inblandat och i vilken omfattning händelsen sker.

Det kan vara skadliga kemikalier så som, allvarliga smittämnen, radioaktiva, nukleära och explosiva ämnen.

Både allmänheten och räddningstjänstens insatspersonal kan drabbas på olika sätt exempelvis strålskador, direkta skador av tryckvåg eller splitter, värmestrålning eller av sjukdomsframkallande mikroorganismer etc.

5. Värdering

Generellt kan sägas att Kristianstad kommun i de flesta olyckstyperna ligger nära snittet för både Skåne län och Riket i stort, gällandes händelser per 1000 invånare. I det statistiska underlaget som har använts, så är det få olyckstyper som utmärker sig och där det går att dra några statistiskt säkerställda slutsatser.

Vidare konstateras att räddningstjänsten förväntas kunna hantera olika typer av sällanhändelser. Detta är händelser som ofta inte syns i statistiken men som ändå inte kan uteslutas och som måste finnas en beredskap för.

Skyddet inom vårt geografiska område för de risker som orsakar de vanligaste olyckorna bedöms i stort sett uppfylla målet om ett likvärdigt och tillfredställande skydd.

Brand i byggnad

När det gäller brand- och brandtillbud i byggnader går det inom vårt geografiska område att se en svagt ökande trend i antalet händelser. Vid jämförelse med Skåne län och Riket i stort, så har det under de två senaste åren (2019-2020) varit något fler händelser per 1000 invånare.

De flesta bränderna inträffar i bostäder och då främst flerbostadshus och villor. Det går även att se en liten ökning vad det gäller brand i vårdmiljö samt brand i industri, det är dock svårt att utläsa ur statistiken om det är en trend eller en naturlig variation.

Om man ser till riskfaktorer hos de personer som omkommer och eller skadas, så yttrar de sig främst i form av nedsatt rörelse- och kognitiv förmåga, missbruksproblematik, psykisk ohälsa och rökning.

Samverkan mellan kommunens olika förvaltningar kring dessa sårbara grupper bör prioriteras, för att på sikt få ner antalet bostadsbränder med svåra konsekvenser. Behovet av riktade insatser och kampanjer till vissa problemområden bör ske kontinuerligt.

När det gäller att förebygga bränder i vårdmiljö och övriga verksamheter så genomför räddningstjänsten kontinuerligt tillsynsbesök utifrån risk- och behovsbedömning.

I samband med brand i byggnad krävs det många gånger god tillgång till släckvatten. I vissa delar inom vårt geografiska område är det idag något oklart hur statusen är på våra befintliga brandposter. I samband med att kommunen etablerar nya områden är det viktigt att tidigt i planprocessen säkerställa tillgången till släckvatten.

För att säkerställa tillgången till släckvatten samt för att tydliggöra ansvarsförhållandena gällande kostnader samt drift och underhåll, bör det inom kommunen tas fram en "Brandvattenplan".

Brand utomhus

Denna kategori har varit relativt konstant under den senaste 10 års-perioden. Den absoluta majoriteten av händelser kan hanteras väl, däremot har kategorin potential att generera mycket omfattande händelser både i form av resursbehov och tidsåtgång vid större skogsbränder. Detta innebär ett behov av att ha en snabb resursuppbyggnad och en bra förmåga att kunna hantera stora händelser.

Vad gäller brand i fordon hanteras ca 30-40 händelser om året. Många av dessa tros vara anlagda men orsakar sällan skador på annat än det enskilda fordonet. Den befintliga förmågan att hantera dessa händelser anses tillräcklig.

Trafikolyckor

Trafikolyckor är den vanligaste händelsetypen som räddningstjänsten i Kristianstad larmas ut till.

Övervägande delen av trafikolyckorna inträffar på de större vägnätet i kommunen, d.v.s. E 22, Rv 21, Rv 19, Rv 9 samt Lv 118.

När det gäller antalet omkomna och svårt skadade i samband med trafikolyckor så går det inte att utläsa några trender under den 10 års period som granskats.

Det finns idag ett visst samarbete med trafikverkets olycksutredare och polisen. Tillsammans försöker vi med gemensamma krafter förstå varför olyckorna inträffar och varför konsekvenserna blir som de blir. Detta samarbete bör dock utvecklas ytterligare.

Den höga förekomsten av trafikolyckor samt den snabba utvecklingen av ny teknik och drivmedel, är något som räddningstjänstens organisation ständigt behöver anpassa sig till.

Det behöver även kontinuerligt upprätthållas en skäligen beredskap för sällanhändelser, så som trafikolyckor med tunga fordon, trafikolyckor med farligt gods och masskadescenarion.

Detta ställer krav på att skapa goda förutsättningar för kontinuerlig utbildning- och övningsverksamhet.

Olycka med farliga ämnen

Allvarliga olyckor där farliga ämnen är inblandade är relativt ovanliga inom vårt geografiska område och får ses som sällanhändelser.

De vanligast förekommande olyckorna är begränsat utsläpp av olja eller drivmedel i samband med trafikolyckor eller något mindre utsläpp inom en verksamhet.

Inom Kristianstads kommun finns relativt många "Seveso- och 2:4 anläggningar". Hanteringen av farliga ämnen vid dessa anläggningar kan medföra olyckor med stora konsekvenser som följd.

Åtgärder för att minska risken för olyckor vid våra "Seveso och 2:4 anläggningar" är kontinuerlig tillsyn och gemensam insatsplanering. Skulle olyckan ändå inträffa måste räddningstjänsten och verksamheten vara väl förberedda med genomförda övningar och tillgång till materiel och kompetens.

Det sker även dagliga transporter av farligt gods på väg- och järnvägsnätet inom/genom kommunen. Beredskapen för att hantera eventuella olyckor på väg- och järnvägsnätet behöver kontinuerligt upprätthållas. Konsekvenserna av dessa händelser blir extra stora om olyckan sker inom något av våra utpekade vattenskyddsområde.

I Östersjön sker det även dagligen transporter med bulkfartyg som exempelvis kan innehålla stora mängder olja. Ett större utsläpp av olja till havs kan nå kusten utanför Åhus och orsaka omfattande miljöskador. En sådan händelse kräver en god samverkan mellan olika aktörer. Det finns en kommunal oljeskyddsplan som är under revidering (2021).

Övningsverksamheten när det gäller hantering av farliga ämnen bör utvecklas framöver. Samtliga befäl behöver ha kunskap om insatsmetodik kopplat till de vanligaste farliga ämnena som hanteras inom vårt geografiska område. Det behövs även kunskap om vilka regionala- och nationella resurser som finns att tillgå, då den egna förmågan inte räcker till.

Vid omfattande olyckor med farliga ämnen kan det även behövas en god förmåga att snabbt kunna samverka över organisatoriska- och geografiska gränser.

Naturolycka

Naturolyckor är allt som oftast kopplat till väderrelaterade händelser så som, skyfall, värmeböljor, stormar, snöoväder mm.

Enligt MSB (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap) finns det 25 områden i Sverige som bedöms ha betydande översvämningrisker och i Skåne har 7 områden identifierats och Kristianstad är ett av dessa områden (MSB, Översyn av områden med betydande översvämningrisk, enligt förordning (2009:956) om översvämningrisker).

Kristianstadsområdet omfattas av översvämningsrisker både från havet och Helge Å. Kraftiga skyfall eller omfattande snösmältning utgör även en stor risk för översvämning.

När det gäller Helge Å så blir situationen extra allvarlig om det både sker omfattande snösmältning eller kraftiga regnperioder uppströms samtidigt som det är höga vattennivåer i havet.

Det pågår ett kontinuerligt arbete inom kommunen med att valla in stora delar av staden Kristianstad. Det befintliga vallsystemet är klassad som en dammanläggning och tillika en "2:4 – anläggning" (LSO, 2kap. 4§ farlig verksamhet).

Ett vallbrott i samband med högvattenläge skulle kunna få allvarliga konsekvenser för staden Kristianstad i form av omfattande skador på samhällsviktiga verksamheter, viktig infrastruktur och även risk för liv och hälsa.

Förutom att jobba aktivt och kontinuerligt med förebyggande åtgärder, är det viktigt att även ha en god operativ förmåga. Ofta kräver dessa händelser omfattande resurser och händelserna är ofta utdragna i tid, vilket ställer krav på operativ uthållighet.

Både det förebyggande- och det operativa arbetet kräver att samhället agerar med gemensamma krafter. Denna samverkan behöver därför utvecklas och skapas rutiner för så att det finns en god beredskap inför framtida händelser.

Vid omfattande naturolyckor kommer det behövas en god förmåga att snabbt kunna samverka över organisatoriska- och geografiska gränser.

När det gäller prioriteringar att hantera konsekvenser i samband med naturrelaterade olyckor så är prioriteringarna att främst skydda liv och hälsa, samhällsviktiga verksamheter samt viktig infrastruktur.

Drunkning

Kristianstads kommun har en lång kuststräcka med långa fina sandstränder som inbjuder till bad. Kuststräckan från Yngsjö och söderut är känt för kraftiga undervattensströmmar vid pålandsvind. Flera drunkningsolyckor har inträffat på denna sträcka.

Det finns i kommunen även nio kommunala insjöbadplatser. Flera av sjöarna samt Helge å är även bra fiskevatten. Detta innebär att fiske bedrivs året om från båt och land samt på is under vintrarna.

Räddningstjänstens förmåga att hantera drunkningstillbud innebär ytlivräddning och det finns räddningsbåtar i Kristianstad, Åhus och Arkelstorp.

Kristianstads kommun har inga egna räddningsdykare utan de larmas vid behov främst ifrån Malmö eller Helsingborg, vilket innebär att de har en ganska lång framkörningstid och kan knappt ses som en livräddade resurs.

Med den begränsade förmågan som räddningstjänsten har, är det viktigt att Kommunen jobbar med förebyggande åtgärder i form av exempelvis information, simundervisning, utlåning av flytvästar mm.

Den operativa förmågan behöver även utvecklas för att vara så effektiva som möjligt utifrån den förmåga och utrustning som finns.

Hot om suicid

Räddningstjänsten larmas enligt fastställda larmplaner ut till hot om suicid då personen befinner sig på hög höjd, intill spårrområde samt intill ställverk.

Vid dessa händelser larmas samtliga blåljusorganisationer ut i syfte att avbryta hotet. Den blåljusorganisation som är först på plats tar initiativet och i många fall är räddningstjänsten först på plats.

Detta ställer krav på vår personal i form av att snabbt kunna säkra platsen så att inga andra personer riskerar att skadas. Därefter skall vår personal kunna inleda ett medmänskligt samtal med personen som hotar att ta sitt liv, i syfte att få personen att avbryta sitt försök.

I vissa fall har personen redan valt att fullborda sitt hot (t.ex. ställa sig framför ett tåg) då kan det handla om att hjälpa till med sanering eller omhändertagande av personen.

För att vår personal skall känna sig trygg i hanteringen av dessa händelser krävs en god samverkan med övriga blåljusorganisationer, samt utbildning av vår personal gällande samtal med personer som befinner sig i kris. Det behöver även utvecklas rutiner för hur en säker och trygg miljö skapas runt den person som hotar om suicid.

Pågående dödligt våld

Om en händelse inträffar inom vår kommun kommer den sannolikt inledningsvis att präglas av oklarheter och upplevas som kaotisk, där snabba beslut och prioriteringar måste göras. Om attacken lyckas kan det plötsligt finnas ett stort antal skadad och omkomna människor som behöver tas om hand.

Dessa händelser kommer att kräva att samhället gemensamt samlar krafter och samarbetar över organisations- och geografiska gränser.

En förutsättning för effektiva och samordnade insatser vid terrorbrott eller PDV-händelser är att berörda aktörer är mentalt förberedda, vilket kan åstadkommas genom aktörs gemensam planering, utbildning och övning.

CBRNE (Chemicals, Biological, Radiological, Nuclear and Explosive)

En händelse med CBRNE-ämnen kan förutom skador även orsaka omfattande belastningar på samhällets resurser. Händelsen kan leda till omfattande insatser, betydande krav på kommunikation till allmänheten och i vissa fall även utrymning.

En händelse med CBRNE ämnen kan även ge upphov till rädsla och panik vilket kan försvåra hanteringen av händelsen och ytterligare öka belastningen på samhällets resurser. Vidare kan en händelse få betydande ekonomiska konsekvenser, inte minst om den innefattar sanering, avspärrningar och produktionsbortfall över lång tid.

Kommunen har idag en väldigt begränsad förmåga att själva hantera en CBRNE händelse. Här krävs det att kommunen tar hjälp av och samverkar med, regionala- och nationella aktörer.

Även dessa händelser kommer att kräva att samhället gemensamt samlar krafter och samarbetar över organisations- och geografiska gränser.

6. Mål

I Lag(2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) finns bestämmelser om övergripande nationella mål för räddningstjänstverksamheten och den förebyggande verksamheten.

I 1 kap. 1, 3 och 3a § Lag (2003:778) om skydd mot olyckor anges de nationella målen och syftet med den verksamhet som ska bedrivas enligt lagen.

6.1 Nationella mål

Övergripande för verksamheten

"1 kap. 1 § Bestämmelserna i denna lag syftar till att i hela landet bereda människors liv och hälsa samt egendom och miljö ett med hänsyn till de lokala förhållandena tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor"

Operativ verksamhet

"1 kap. 3 § Räddningstjänsten skall planeras och organiseras så att räddningsinsatserna kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt."

Förebyggande verksamhet

"1 kap. 3a § Förebyggande verksamhet som staten och kommunerna ansvarar för enligt denna lag ska planeras och organiseras så att den effektivt bidrar till att förebygga bränder och andra olyckor samt förhindra eller begränsa skador till följd av bränder och andra olyckor. Särskild vikt ska läggas vid att förhindra människors död och andra allvarliga skador"

6.2 Lokala verksamhetsmål

En stor utmaning för verksamheten är att gradvis anpassa verksamheten efter ständiga förändringar som sker i vår omvärld, samtidigt som räddningstjänsten måste upprätthålla den nuvarande nivån på verksamheten.

Förändringar som sker i vår omvärld kan vara allt från den snabba utvecklingen av ny teknik, till händelser som vår organisation måste hantera på grund av förändringar i vårt klimat. Detta ställer stora krav på vår organisation och kräver kontinuerlig fortbildning och övningsverksamhet för personalen.

En viktig parameter för att anpassa verksamheten efter de ständiga förändringar som sker i vår omvärld är att lära av inträffade händelser genom egna olycksundersökningar, men även genom omvärldsbevakning och att ta del av erfarenheter från andra verksamheter i landet.

För att kommunen skall ha en fortsatt god beredskap utifrån de lokala förhållandena att skapa ett tillfredställande och likvärdigt skydd mot olyckor för kommuninvånarna och de som vistas i kommunen, bedöms ett antal verksamhetsmål vara av särskild vikt.

Verksamhetsmålen tar utgångspunkt i den riskanalys som genomförts, samt av hur vår omvärld kontinuerligt förändras och ställer nya krav på vår organisation.

De framtagna verksamhetsmålen skall ses som underlag för styrning av verksamheten samt för att se till så att verksamheten lever upp till de nationella målen.

Verksamhetsmålen skall brytas ner till prestationsmål i verksamhetens olika verksamhetsplaner. Prestationsmålen skall kontinuerligt följas upp genom exempelvis styrkort, årshjul, etc.

Följande verksamhetsmål bedöms vara av särskild vikt för att verksamheten skall leva upp till de nationella målen:

- *Utvärdera- och vid behov utveckla organisationens förmåga att hantera den snabba teknikutvecklingen i samhället. (t.ex. nya drivmedel i bilar, solcellsanläggningar, etc.)*
- *Utvärdera- och vid behov utveckla organisationen förmåga att hantera sällanhändelser. Med sällanhändelser avses olyckstyper som är ovanliga inom vårt geografiska område, men som sker i vår omvärld både nationellt och internationellt.*

Exempel sällanhändelser:

- *Klimatrelaterade naturolyckor (t.ex. översvämningar, skyfall, värmeböljor, stormar etc.)*
- *Händelser med farliga ämnen.(t.ex. farligt godsolycka, olycka inom farlig verksamhet etc.)*
- *Omfattande transportolyckor. (t.ex. järnvägsolycka, flygtransportolycka, omfattande trafikolycka etc.)*
- *Pågående dödligt våld (PDV)*
- *Utvärdera, och vid behov utveckla det förebyggande arbetet, för att säkerställa att det är anpassat efter den lokala riskbilden samt det nya nationella målet för förebyggande verksamhet.*
- *Anpassa och utveckla organisationens förmåga för att möta de krav som är kopplade till räddningstjänst under höjd beredskap.*
- *Skapa en god förmåga att snabbt kunna samverka över organisatoriska- och geografiska gränser i samband med omfattande händelser.*

- *Anpassa och utveckla metoder och teknik i samband med insatser, för att möta framtida krav på miljö- och klimatansvar.*
- *Vår organisation skall ha en robust personalförsörjning av räddningspersonal i beredskap (RiB-personal), för att hålla god beredskap i hela vårt geografiska område.*
- *Utveckla organisationens förmåga att lära och ta tillvara på erfarenheter från inträffade händelser.*

7. Förebyggande – förmåga och verksamhet

Förvaltningen Räddningstjänsten har det övergripande ansvaret för förebyggande verksamhet enligt LSO. Ansvarig nämnd är som tidigare nämnts räddningsnämnden.

7.1 Tillsyn

Räddningstjänsten ansvarar för kommunens tillsyn av den enskildes skyldigheter i lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. Behörig att utföra tillsyn är räddningschef eller de som räddningschefen utsett enligt delegationsordning. Myndighetsbeslut vid t.ex. tillsyn får fattas av samma handläggare som är utsedda att vara utförare av tillsyn med undantag från beslut kopplade till vite, som måste bestämmas av räddningsnämnden.

Kommunens krav på de som arbetar som tillsynsför rättare är att de har kompetens kring byggnadstekniskt- och organisatoriskt brandskydd, farlig verksamhet och relevant lagstiftning för att denne ska kunna motivera och förklara upptäckta brister och beslut på ett tydligt och pedagogiskt sätt för den enskilde som blir föremål för en tillsyn.

Räddningstjänsten har tillgång till ett antal tillsyneförrättare med erforderlig kompetens, för att genomföra tillsyn enligt LSO och LBE.

Den enskilde har alltid det primära ansvaret för att hålla ett skäligt brandskydd inom sin verksamhet.

Tillsynen är ett viktigt verktyg för att kontrollera att ett skäligt brandskydd är uppnått och för att säkerställa att de verksamheter som klassas som farlig verksamhet har en tillräcklig förmåga att göra effektiva inledande åtgärder när det inträffar en olycka eller ett tillbud vid anläggningen.

Tillsynen av den enskildes brandskydd syftar till att kontrollera att byggnader och anläggningar lever upp till kraven i regelverken, både avseende byggnadstekniskt brandskydd och organisatoriskt brandskydd. Verktuget tillsyn ska framförallt användas för att säkerställa brandskyddet på sådana byggnader och anläggningar där en eventuell brand kan få stora konsekvenser avseende människors liv, hälsa, egendom och miljö.

Utöver de byggnader och anläggningar som återfinns i MSB:s föreskrift (MSBFS 2021:8) ska tillsyn göras där stora risker föreligger, exempelvis vid flerbostadshus där det bedöms

finnas behov av att stärka brandskyddet. Hur ofta tillsyn av den enskildes skyldigheter ska genomföras ska bero på typen av objekt och erfarenhet från tidigare tillsyn.

Erfarenheter från räddningsinsatser är också ett viktigt urvalskriterium för tillsyn och det ska läggas ett särskilt fokus på att få denna erfarenhetsåterföring mellan den operativa verksamheten och den förebyggande för att öka skyddet i vår kommun. En tillsyns- och verksamhetsplan tas fram med utgångspunkt från handlingsprogrammet.

Industrier är ett exempel på objekt som behöver bedömas utifrån den verksamhet som bedrivs och vilka konsekvenser en brand eller annan olycka i den aktuella byggnaden eller anläggningen skulle kunna medföra. En särskild plan för tillsyn och övrig verksamhet som Räddningstjänsten bedriver vad gäller anläggningar för farlig verksamhet (LSO, 2 kap. 4 §), är framtagen.

7.2 Stöd till den enskilde

Lagstiftningens intentioner är att den enskilde själv utifrån sina förutsättningar ska hantera sina risker. Kommunens skyldighet är att stödja och underlätta för den enskilde att själv hantera sina risker. Detta görs genom att informera och utbilda i såväl förebyggande som skadeavhjälpande brandskydd.

Information och utbildning om brandskydd och HLR är en viktig och stor del av det förebyggandearbetet. Räddningstjänsten genomför regelbundet utbildningar. Kontakten sker genom utbildningar anpassade för enskilda, företag, föreningar och organisationer samt i de dagliga möten räddningstjänstpersonal har med samhällsmedborgarna.

Prioritet läggs särskilt på elever i åk 2, 5 och 8 samt kommunal personal inom t.ex. omsorgen och barn- och utbildningsförvaltningen. Även utsatta riskgrupper som äldre och personer som studerar på SFI kommer att erbjudas utbildning.

Utöver riktad utbildning är information till allmänheten en viktig del. Räddningstjänsten avser att arbeta med att årligen ta fram en informations- och evenemangsplan för att strategiskt kunna planera för i vilka sammanhang kommunen ska delta och informera den enskilde. Målsättningar för informationskampanjerna ska framgå i den planen.

7.3 Rengöring och brandskyddskontroll

Kommunen ansvarar för rengöring (sotning) av fasta förbränningsanordningar och att dessa kontrolleras ur brandskyddssynpunkt (brandskyddskontroll).

Ansvarig nämnd är räddningsnämnden. Rengöring och brandskyddskontroll utförs av en privat entreprenör via avtal med kommunen.

Det finns ca 18 000 objekt (2020) som omfattas av krav på brandskyddskontroll i kommunen. Entreprenören har ca 6 årsarbetskrafter (2020) tillgängliga för att utföra brandskyddskontroll.

Kommunen har tagit fram en särskild rutin för uppföljning av entreprenörens arbete. Uppföljningen genomförs två gånger per år av kommunens upphandlingskontor och Räddningstjänsten gemensamt.

Frister för brandskyddskontroll och vilken utbildning som krävs för att ha behörighet att utföra dessa har beslutats och meddelats genom MSBFS 2014:6.

Kommunen har beslutat om frister för rengöring med stöd av MSBFS 2014:6 och har beslutat att ändra intervall för några enstaka anläggningar.

Rengöring ska utföras av personer, alternativt handledas av personer, som genomgått och avlagt examen för yrkesutbildning för skorstensfejare (eller motsvarande äldre utbildning).

Om det kan medges ur brandskyddssynpunkt kan en enskild ansöka om att utföra rengöring själv (s.k. "egensotning") eller i vissa fall låta annan än den upphandlade entreprenören utföra rengöringen. Tjänstemän på Räddningstjänsten hanterar ansökningar om egensotning/annan utförare, enligt delegationsordning.

Räddningstjänstens mål är att tydliggöra för den enskilde, genom att på kommunens hemsida ge information och vägledning. Bland annat genom visa hur en anmälan om egensotning går till. Avsikten är att en e-tjänst för ansökan ska tas fram som komplement till nuvarande ansökningsblankett.

7.4 Övriga förebyggande åtgärder

7.4.1 Remiss- och yttrandehantering

Inom kommunen hanterar Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen (MSF) ärenden enligt Plan- och bygglagen (2010:900). Räddningstjänsten har möjlighet att stödja MSF, vara sakkunnig i brandfrågor i stora delar av byggprocessen och vara remissinstans i frågorna.

Även kommunens planprocesser hanteras av MSF. Räddningstjänsten har möjlighet att stödja genom att t.ex. beakta och bedöma risker som översvämning, avstånd till olika former av riskfylld verksamhet samt beakta sådant som kan ha betydelse för kommunens förmåga att genomföra insatser. Det kan gälla behov och möjlighet till utrymning med hjälp av räddningstjänsten, brandposter och övrig brandvattenförsörjning och behov av framkomlighet för räddningstjänstfordon.

I frågor om serveringstillstånd enligt alkohollagen (2010:1622) är MSF den förvaltning som hanterar ansökningarna.

Räddningstjänsten har möjlighet att bistå och yttra sig på remisser från MSF i frågor om lokalerna är anpassade för det personantal samt verksamhet som anges i ansökan.

Räddningstjänsten är även remissinstans till Polismyndigheten i frågor kring säkerhet vid allmän sammankomst, offentlig tillställning, användande av offentlig plats, idrottsevenemang eller fyrverkeri, scenfyrverkeri eller annan pyroteknik enligt

Handlingsprogram, Lag (2003:778) om skydd mot olyckor – Kristianstads Kommun

ordningslagen (1993:1617) samt tillstånd till hotell- och pensionatverksamhet enligt lag (1966:742) om hotell- och pensionatsrörelse. I görligaste mån använder Räddningstjänsten standard svar utarbetade gemensamt av Skånes räddningstjänster vid remisshanteringen.

Inför yttrande enligt alkohol- respektive ordningslagen bedöms behov av tillsyn och i förekommande fall genomförs tillsyn enligt LSO som en del av yttrandeprocessen.

Räddningstjänsten bistår och yttrar sig också till Trafikverket i trafikplanering vid ny- eller ombyggnation av vägar, järnvägar där man beaktar saker som:

- Insatstider
- Översvämningsrisk
- Avstånd till olika riskobjekt
- Närhet till vattenskyddsområde

7.4.2 Riskutsatta grupper

Inom kommunen finns riskutsatta grupper som kan ha behov av individanpassat brandskydd, t.ex. äldre personer med begränsningar i förmåga att utrymma på egen hand. Kommunens ambition är att arbeta förvaltningsövergripande med riskutsatta grupper och detta kommer att beskrivas i tillsyns- och verksamhetsplanen framöver.

8. Räddningstjänst – förmåga och verksamhet

Räddningstjänsten i kommunen ska planeras och organiseras så att det finns förmåga att hantera de olyckor som finns inom kommunens geografiska område.

När den enskilde inte själv kan hantera en händelse har kommunen en samlad förmåga att genomföra en räddningsinsats, med utgångspunkt från ett antal räddningsstyrkor.

8.1 Övergripande

Räddningstjänstens förmågor är dimensionerade efter de risker som finns upptagna i riskanalysen och som övergripande är redovisade i kapitel 4. Räddningstjänsten har inte förmåga att utföra alla insatser på egen hand, utan vissa insatser kan kräva samverkan med andra kommuners räddningstjänster.

Räddningstjänstens styrkor är placerade med bemanning enligt bild nedan.

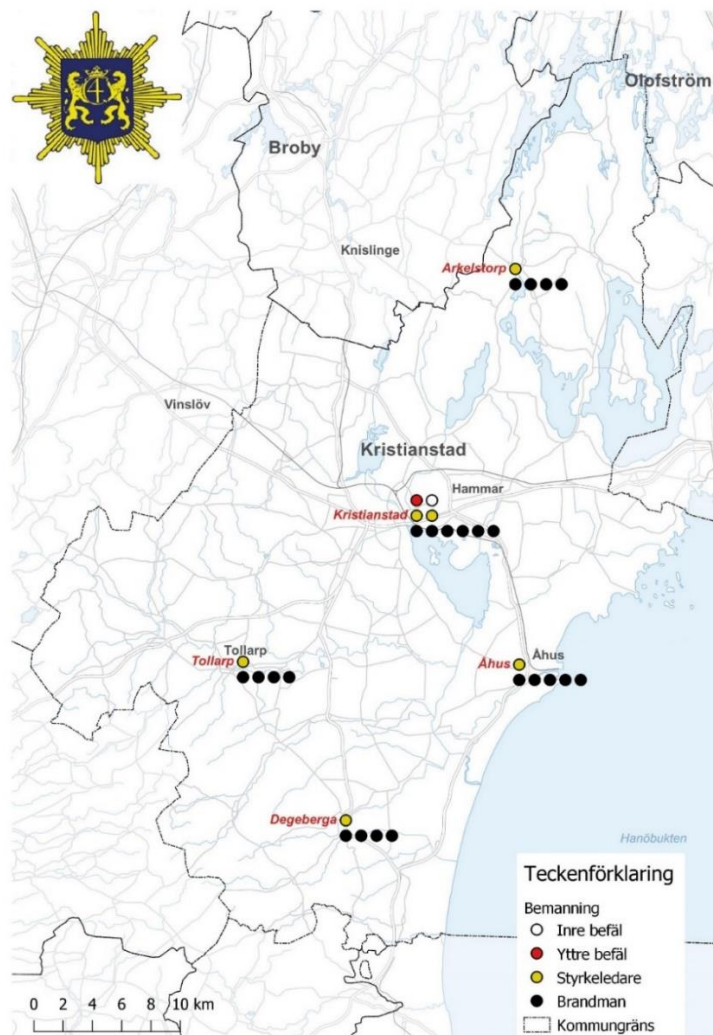

Bild 5 - Bemanning räddningsstyrkor, Kristianstads kommun.

Räddningsstyrkornas beredskapsform och anspänningstid:

	Kristianstad	Arkelstorp	Degeberga	Tollarp	Åhus
Heltid	90 sek				
Deltid		5 min	5 min	5 min	5 min

Tabell 2 - Anspänningstid räddningsstyrkor.

Räddningstjänsten har grundläggande förmågor beskrivna nedan, samt egna resurser för t.ex.

- Kemdykning
- Höjdfordon
- Rökskydd
- Skogsbrand
- Båt
- Tankbilar
- Motorsprutor

8.1.2 Tillgång till resurser i samarbete med andra kommuner

Räddningstjänsten har ett civilrättsligt avtal med Östra Göinge kommun gällande räddningschef, ledning, räddningstjänst och förebyggande åtgärder där Kristianstads kommun tillhandahåller detta till Östra Göinge kommun.

Inom Skåne Nordost finns ett långtgående operativt samarbete med räddningshjälp, gemensamma ledningsnivåer och gemensamma stabsresurser.

Inom Skåne finns gemensamma resurser som stabsfunktionen Stab Skåne, Regional Räddningschef i beredskap (RRC), samägda kem- och miljöresurser och avtal om släck- och räddningshjälp mellan kommunerna.

En beskrivning över gällande avtal och överenskommelser finns i bilaga A.

8.1.3 Alarmering av räddningsresurser

Allmänheten alarmerar räddningstjänsten via 112 till aktuell SOS-central. Överkoppling och medlyssning sker till räddningscentralen i Kristianstad under pågående intervju. Räddningstjänstens larmoperatör är räddningsåtgörare för händelser i Kristianstad, Östra Göinge, Bromölla, Hässleholm och Osby kommuner.

Vid längre avbrott eller störningar i tele och mobilnätet vidtas särskilda åtgärder för att allmänhetens alarmering av räddningstjänst ska säkerställas, såsom information via lokalradio och utplacering av fordon utrustade och bemannade för radiokommunikation.

I anslutning till alla brandstationer; Degeberga, Tollarp, Åhus, Arkelstorp och Kristianstad kan larmning göras via utvändiga larmskåp.

8.1.4 Tid från att larmet inkommer till 112 till att första kommunala räddningsresurs når samtliga delar av kommunen

Denna tid anges som responstid och avser tid från det att larmoperatör besvarar SOS samtal, till första räddningsenhet är framme på aktuell adress. I responstiden är inräknat en larmbehandlingstid på 125 s (medianvärde) och anspänningstid heltid 90 s, deltid 300 s.

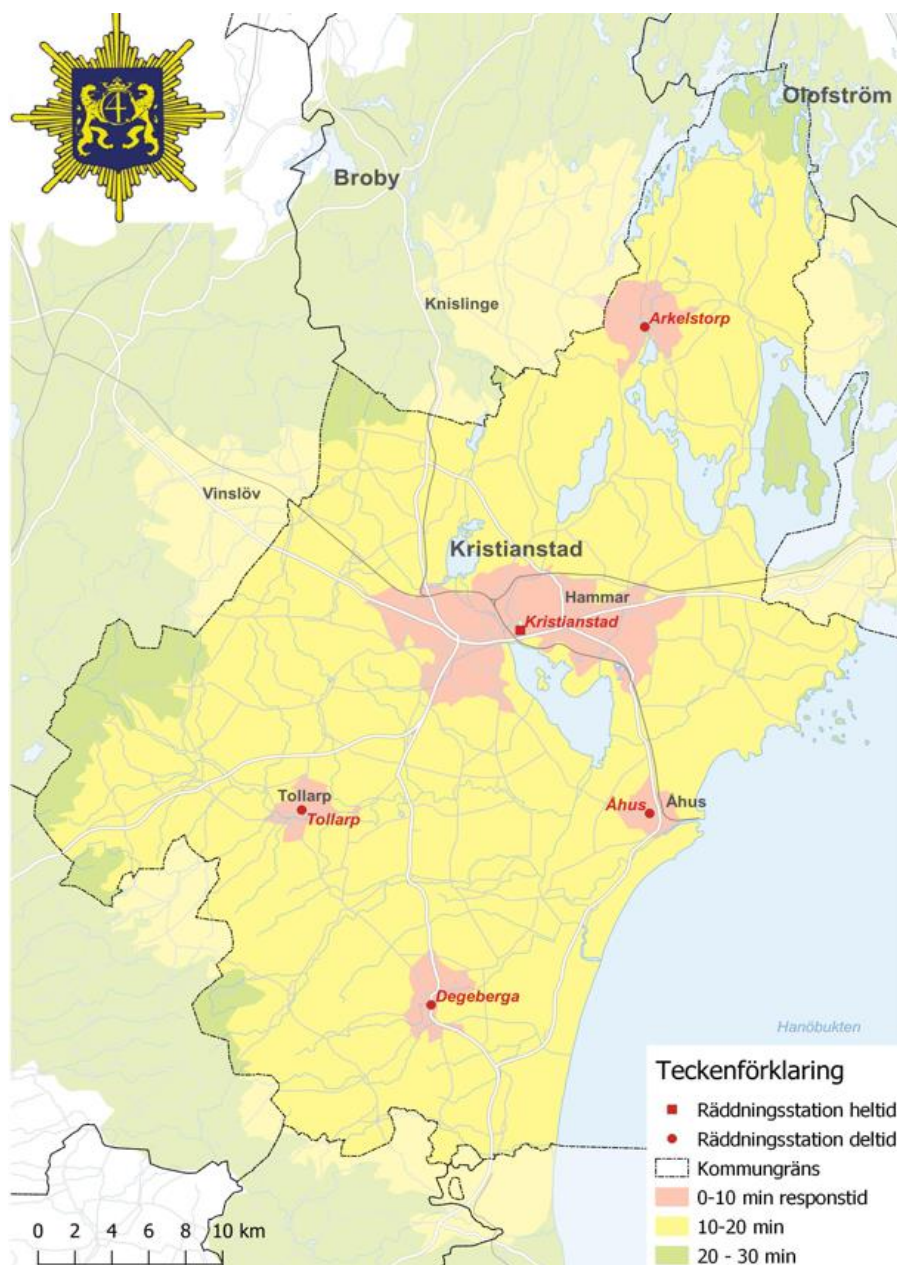

Bild 6 - Responstider, Kristianstads kommun.

8.1.5 Brandvattenförsörjning

Kommunen har ett grundläggande brandpostsystem i tätorterna anslutet till kommunens allmänna vattenledningsnät. Tekniska förvaltningen är den förvaltning i kommunen som ansvarar för projektering, drift och underhåll av vattenledningsnätet där brandposterna ingår.

I vissa områden är det glesare mellan brandposter vilket medför att räddningstjänsten i sina larmplaner tillämpar ett alternativsystem med tankbilar. Kommunen har för avsikt att ta fram en utökad plan för brandvattenförsörjning.

8.1.6 Överlåtande åt annan att vidta inledande begränsade åtgärder

Kommunen har inte överlåtit åt annan att vidta inledande begränsande åtgärder.

8.1.7 Samverkan med andra aktörer

Då samverkan med andra aktörer (t.ex. Kustbevakningen, Sjöräddningssällskapet, Polisen etc.) krävs, sker normalt sett den initiala kontakten genom vår räddningscentral (RC-Kristianstad). Primärt är det räddningsåtgörarna och inre befäl som vid dessa tillfällen inleder samverkan. Vid den inledande kontakten med samverkande aktör, skall ansvarsområden och fortsatta samverkansformer klargöras.

8.1.8 Varning och information till allmänheten

Kommuninnevånare kan varnas och informeras vid allvarigare olyckshändelser genom VMA-signalen (viktigt meddelande till allmänheten) i orterna Kristianstad, Åhus, Tollarp och Degeberga. Varningen åtföljs av aktuell information, råd och anvisningar i riks- och lokalradion.

Inom riskområde för omfattande översvämning, har systemet för VMA kompletterats med möjlighet till talade varningsmeddelanden.

8.2 Beskrivning av förmåga per olyckstyp

I kapitlet om risker (kapitel 4) framgår vilka vanligen förekommande olyckor räddningstjänsten hanterar, samt vilka risker som finns inom de särskilda olyckstyper som ska belysas: Brand i byggnad, brand utomhus, trafikolycka, olycka med farliga ämnen, naturolycka och drunkning.

Under respektive olyckstyp är beskrivet vad varje enskild räddningsstyrka har förmåga att genomföra. Förmågorna är övergripande beskrivna och beskrivs i detalj i dokumentet Operativ förmåga.

8.2.1 Brand i byggnad

Vid insatser som gäller brand i byggnad/bostad har de fyra deltidstyrkorna en förmåga att kunna utföra invändig eller utvändig livräddning. När det gäller utrymning via stege har de förmågan upp till 11 m. De kan utföra invändig eller utvändig släckning.

Vid insatser som gäller brand i byggnad/bostad har heltidsstyrkan en förmåga att samtidigt kunna utföra invändig och utvändig livräddning. När det gäller utrymning via stege har heltidsstyrkan, med maskinstege, förmågan upp till 23 m.

Heltidsstyrkan kan utföra invändig och utvändig släckning samtidigt. Särskild förmåga för släckning med skärsläckare finns på heltidsstyrkan.

8.2.2 Brand utomhus

Vid insatser som gäller brand i skog och mark har de fyra deltidsstyrkorna en förmåga att förbereda för insats i väntan på förstärkning. Förmåga finns också att kunna släcka mindre brand i skog och mark (ca 100 m²) samt påbörja släckning av bränder i skog och mark i ett större område.

Efter förstärkning från annan station inom eller utom organisationen kan förmåga att t.ex. genomföra släckning av större område eller på öar uppnås.

Deltidsstyrkorna kan utföra vattentransport till slangsystem för skogsbrand med hjälp av tankbil eller motorspruta.

Heltidsstyrkan samt styrkan i Arkelstorp har förmåga att hantera bränder på öar i sjösystemen. Heltidsstyrkan har i övrigt samma möjligheter som deltidsstyrkorna och ska även kunna genomföra släckning vid mer tidskrävande och mer komplicerade bränder i skog och mark samt ha specialutrustning och kompetens för att hantera större bränder i skog och mark.

Alla styrkor har förmåga att genomföra livräddning, iförd branddräkt och andningsskydd, av enstaka personer (ej fastklämd) som befinner sig i farligt område med brandfarlig vätska eller gas. Styrkorna kan utföra brandsläckning av brand i 60 m² icke polär brandfarlig vätska respektive 30 m² polär vätska samt ska kunna påbörja kylning av hotad cistern vid brand i brandfarlig vätska eller gas.

Heltidsstyrkan samt styrkan i Åhus kan utföra brandsläckning av brand i 100 m² icke polär brandfarlig vätska respektive 60 m² polär vätska. Samt kan samtidigt påbörja kylning av hotad cistern vid brand i brandfarlig vätska eller gas.

Heltidsstyrkan kan utföra brandsläckning av brand i 500 m² icke polär brandfarlig vätska respektive 300 m² polär vätska samt kan upprätta varaktig kylning av hotad cistern vid brand i brandfarlig vätska eller gas.

8.2.3 Trafikolycka

Vid insatser som gäller trafikolyckor har de fyra deltidsstyrkorna en förmåga att säkra olycksplatsen mot brand eller risk för brand, skapa säker arbetsmiljö, skapa tillträde till patienten, utföra ett snabbt uttag ur personbil vid kritisk patient, om personen ej är fastklämd och utföra prehospitalt omhändertagande.

Arkelstorp och Tollarp har även förmågan att kunna stabilisera en bil på sidan och tak samt utföra losstagnning av fastklämd person, både när det gäller en bil på sidan och på tak.

Vid insatser som gäller trafikolyckor har heltidsstyrkan samma möjligheter som deltidsstyrkorna, men även möjlighet att utföra stabilisering och losstagnning av fastklämd person på mer än en bil samtidigt och även losstagnning i tyngre fordon.

8.2.4 Olycka med farliga ämnen

Vid insatser som gäller olycka med farliga ämnen har de fyra deltidsstyrkorna en förmåga att genomföra livräddning, iförd branddräkt och andningsskydd, av enstaka personer (ej

fastklämd) som befinner i farligt område med farliga ämnen. Förmåga finns även att bedöma initialt riskområde, initiera utrymning och spärra av riskområdet.

Varje deltidstyrka har förmåga att samla upp mindre läckage och utföra grundläggande akuta åtgärder för att förhindra eller begränsa spridning av farliga ämnen, samt att genomföra en insats i splashdräkt i okomplicerad riskmiljö (med kända kemiska ämnen).

Vid insatser som gäller olycka med farliga ämnen har heltidsstyrkan samma möjligheter som deltidstyrkorna, men ska även kunna genomföra en kemdykarinsats i kemdykardräkt i okomplicerad riskmiljö (med kända kemiska ämnen), inomhus såväl som utomhus, för att förhindra eller begränsa spridningen av farliga ämnen.

Heltidsstyrkan ska även kunna utföra sanering av kontaminerade personer och utrustning, samt utföra indikering av vanliga gaser och radioaktiva ämnen.

8.2.5 Naturolycka

Samtliga styrkor ska kunna genomföra avspärrning och förbereda insats i väntan på förstärkning och ska kunna undsätta personer i samband med storm, t.ex. hjälp till ambulans med trädskägning samt kunna utföra mindre läns-pumpning.

Heltidsstyrkan samt styrkorna i Arkelstorp och Åhus ska kunna genomföra evakuering av personer vid snöoväder.

Heltidsstyrkan ska kunna undsätta personer i samband med översvämning, ras och skred m.m. samt genomföra invallning, större läns-pumpning, proppning, länsning.

8.2.6 Drunkning

Samtliga styrkor kan utföra is- och vattenlivräddning från brygga, strandkant eller bärande is med hjälp av kastlina eller livboj. Heltidsstyrkan samt deltidstyrkorna i Arkelstorp, Degeberga och Åhus kan utföra livräddning med ytbärgardräkt och räddningsbräda upp till 300 meter från land/säker plats.

Heltidsstyrkan samt styrkorna i Arkelstorp och Åhus kan utföra vattenlivräddning i ytbärgardräkt med båt, genomföra livräddning strax under ytan utifrån genomförd riskbedömning, samt kunna genomföra eftersök av försvunnen person i strandnära vatten.

Räddningstjänsten har inte egen förmåga att genomföra livräddning genom vattendykning utan samverkar vid behov via avtal med andra räddningstjänster som har denna förmåga.

8.2.7 Övrigt

Utöver räddningsinsatser enligt LSO sker även andra insatser. Dessa utgör totalt sett en stor andel av de insatser som räddningstjänsten genomför. IVPA/sjukvårdslarm är inte något som räddningstjänsten enligt lag har ansvar för att utföra. IVPA är förkortning för "I Väntan På Ambulans".

Med IVPA/sjukvårdslarm avses insatser som utförs åt Region Skåne. Räddningstjänsten åker även ut på hjärtstoppslarm när det finns möjlighet att påbörja hjärt- och lungräddning innan ambulans kommit fram. Samtliga styrkor kan genomföra dessa insatser.

Om en PDV-händelse inträffar kan det plötsligt finnas ett stort antal skadad och omkomna människor som behöver tas om hand. Vid dessa händelser handlar det främst om att snabbt bistå med sjukvårdsåtgärder. Samtliga styrkor har en grundläggande förmåga att utföra sjukvårdsåtgärder.

8.3 Ledning i räddningstjänsten

8.3.1 Övergripande ledning

Genom ett samverkansavtal bemannas funktionen Inre Befäl (IB) med placering i räddningscentralen (RC) i Kristianstad. Funktionen är bemannad dygnet runt.

IB bedriver omvärldsbevakning för att kunna anpassa beredskapen i de samverkande kommunerna. Vädervarningar, brandrisk och större evenemang är exempel på sådant som kan ge upphov till förändringar i beredskapen.

I RC Kristianstad samarbetar IB med larmoperatörer. För att förstärka övergripande ledning görs inkallning av ledig personal. Vid hög belastning finns möjligheten att förstärka den övergripande ledningen med hjälp av motsvarande funktioner i RC Syd och RC Bårslöv.

Vid större händelser finns även funktionen Regional räddningschef (RRC) att tillgå, funktionen är gemensam för samtliga kommuner i Skåne. Övergripande ledning är beskrivet i "Styrdokument för ledning av räddningsinsatser, Räddningstjänsterna Skåne Nordost"

Styrdokumentet är ett resultat av Skåne Nordostprojekt som genomfördes 2018. Syftet med projektet var att skapa ett gemensamt ledningssystem för Skåne Nordost.

MSB har gett ut en ny föreskrift och allmänt råd om ledning av kommunal räddningstjänst. MSBFS 2021:4. MSB har också gett ut en handbok om Enhetligt ledningssystem för kommunalräddningstjänst (ELS).

I Skåne pågår ett projekt för att skapa en gemensam syn på övergripande ledning. Detta innebär ett behov av en översyn av ledningssystemet i Skåne Nordost och en revidering av styrdokumentet, detta avses genomföras under 2022.

8.3.2 Ledning av räddningsinsatser

Samtliga styrkor i Kristianstad kommun leds av styrkeledare som har kompetens och delegation från Räddningschef att agera i rollen som Räddningsledare.

Räddningsinsatser som kräver eller förväntas kräva större behov av ledning och samordning leds av funktionen Yttre befäl (YB) som utgår från Kristianstad och är bemannad dygnet runt med 90 sekunders anspänningstid.

Vid behov av mer ledningsresurser, vid omfattande räddningsinsatser eller flera insatser samtidigt finns fler yttre befäl att tillgå i ledningssystemet. Dessa utgår från Hässleholm, Osby och Bromölla.

För att förstärka ledningen på skadeplats finns möjligheten att utnyttja en stabsresurs som är gemensam för Skåne. Stabsresursen består av ledningsfordon och personal för att starta upp ett stabsarbete i syfte att bistå räddningsledningen på skadeplats. Ledning av räddningsinsatser finns beskrivet i "Styrdokument för ledning av räddningsinsatser, Räddningstjänsterna Skåne Nordost"

8.4 Samtidiga och omfattande räddningsinsatser

Vid en räddningsinsats gör Inre Befäl (IB) en bedömning av beredskapsbehovet i området Skåne Nordost. Beredskap skall finnas både för att hantera ytterligare larm samt att kunna förstärka den pågående insatsen.

Vid behov vidtas åtgärder såsom förflyttning av styrkor till annan brandstation eller till en plats mellan stationer. Förflyttning av styrkor innebär längre körtid till delar av kommunen vilket i viss mån kompenseras av kortare anspänningstid.

Vid en pågående insats arbetar ansvarigt befäl tillsammans med IB kontinuerligt med att bedöma resursbehovet på plats, för att om möjligt göra enheter gripbara och redo för nya larm så att påverkan på beredskapen skall vara så liten som möjligt.

IB förfogar över samtliga enheter i området. Vid behov kan ytterligare resurser begäras från intilliggande områden. Samverkan inom Skåne är väl förberedd genom samarbete mellan Räddningscentralerna. Vid behov av samordning mellan Räddningscentralerna finns funktionen Regional Räddningschef som beskrivits i kapitel 8.3.1.

För att förstärka och skapa uthållighet för egna styrkor finns möjligheten kalla in ledig personal. Detta görs via teknik från RC Kristianstad.

8.5 Räddningstjänst under höjd beredskap

Räddningstjänstens grundläggande förmåga under fredstid utgör grunden för förmågorna även under höjd beredskap. Kommunen har som en del i det civila försvaret till uppgift att lämna stöd till försvarsmakten.

Samhällets planering för civilt försvar har återupptagits sedan 2016 och Räddningstjänsten vidtar de åtgärder som omfattas av överenskommelsen om kommunernas arbete med civilt försvar mellan SKR och MSB från 2018 och framåt. Detta arbete kommer att fortsätta som en naturlig del av Räddningstjänstens verksamhet under förutsättning att staten fortsatt ger ersättning för uppgifterna.

I dagsläget är ansvarsfördelningen mellan stat och kommun inte klargjord. I avvaktan på direktiv från staten om kommunernas förberedelser för höjd beredskap, görs bedömningen att kommunen har en grundläggande förmåga till civilt försvar genom arbetet för att hantera extraordinära händelser i fredstid.

9. Uppföljning, utvärdering och lärande

I kommunallagen finns krav på att nämnderna ska bedriva en tillräcklig intern kontroll, som bland annat omfattar att följa upp och utvärdera verksamheten.

Kommunen har en skyldighet enligt 3 kap. 10 § LSO att se till att en olycka som föranlett en räddningsinsats blir undersökt i skälig omfattning.

9.1 Uppföljning och utvärdering av verksamheten

Utifrån de övergripande Verksamhetsmålen i kapitel 6 fastställs årliga prestationsmål. Vissa årligen utvalda prestationsmål kommer att ingå i den interna kontrollplanen som beslutas av räddningsnämnden. Utfallet återkopplas sedan till räddningsnämnden.

Planeringen av den interna kontrollen och uppföljning av planen ingår i räddningstjänstens årshjul.

Handlingsprogrammet skall ses som ett levande dokument och spegla de faktiska förhållandena i kommunen. Uppföljning och eventuell revidering av handlingsprogrammet skall genomföras årligen och ingå som en del i räddningstjänstens årshjul.

9.2 Olycksundersökningar, 3 kap. 10 § LSO

Efter varje kommunal räddningsinsats skall en undersökningsrapport upprättas och skickas in till MSB. Innehållet i undersökningsrapporten anges i en egen föreskrift (MSBFS 2021:5). Undersökningsrapporten skall skickas in senast två månader efter att räddningsinsatsen avslutades.

Syftet med en undersökningsrapport är att bidra till samhällets lärande från olyckor och att systematiskt förbättra den förebyggande verksamheten och räddningstjänsten. Detta uppnås genom att klarlägga orsakerna till olyckan, olycksförloppet och hur insatsen har genomförts.

Rutiner för vem som skall skriva undersökningsrapporterna samt när de skall skrivas finns dokumenterat i ett internt styrdokument.

En undersökningsrapport genomförs i syfte att:

- Identifiera och förstå orsaker till varför olyckor inträffar, i syfte att förhindra att de inträffar igen.
- Identifiera orsaker till olyckors konsekvenser, för att kunna mildra framtida olycksförlopp.
- Utvärdera räddningsinsatsen för att få svar på om den har, påbörjats inom godtagbar tid och genomförts på ett effektivt sätt.
- Utvärdera räddningsinsatsen för att få svar på frågan om målet med räddningstjänstens insats har uppnåtts, dvs. att hindra och begränsa skador på människor, egendom och miljö.

- Få underlag till planering av operativ övningsverksamhet, samt utvecklandet av metod och teknik och vid planering inför framtida räddningsinsatser.
- Få underlag till planering av förebyggande åtgärder.

I Räddningstjänstens styrdokument "Verksamhetsplan Olycksundersökning" redogörs för hur arbetet med undersökningsrapporter och lärande från olyckor bedrivs.

Bilaga A: Dokumentförteckning

A1: Gällande styrdokument

Beteckning	Beslutad
Riskanalys – handlingsprogram 2022	2021-12-30 (arbete med layout återstår)
Tillsynsplan – verksamhetsplan förebyggande	2020-03-31 - Räddningsnämnden
Oljeskyddsplan	2014-11-13, reviderad 2021-xx-xx (under revidering)
Avtal avseende rengöring och brandskyddskontroll i Kristianstads kommun	2020-08-10 – Avtal tecknat mellan kommunen och Kristianstads Sotnings AB
Operativ förmåga	202x-xx-xx (under revidering)
Verksamhetsplan - olycksutredning	2015-06-09, 2021-xx-xx under revidering
Riktlinjer för tillsyn vid farlig verksamhet	2021-xx-xx (under revidering)
Styrdokument för ledning av räddningsinsatser, Räddningstjänsterna Skåne Nordost	2018, arbete kommer att göras med start 2022 för att implementera ELS m.m.

Tabell 3. Gällande styrdokument

A2: Särskilda avtal, överenskommelser och larmplaner

Avtal, överenskommelse o.d.	Avtalsdatum
Civilrättsligt avtal om ledning av räddningstjänst m.m., Kristianstads kommun – Östra Göinge kommun	2021-01-01
Avtal om inbördes bemyndigande mellan Skånes kommuner om räddningsledare	2005-11-08
Överenskommelse om Kembefäl	Under utredning
Överenskommelse om samverkan mellan räddningstjänsterna i Skåne	2016-12-07
Överenskommelse om stab Skåne och ledningsfordon	Under utredning
Samarbetsavtal med SOS	2021, olika datum
E22, motåkning Kristianstad-Bromölla och Kristianstad-Hörby (räddningstjänsten Skånemitt).	2005-11-06 samt 2004-01-13
Rv21, motåkning Kristianstad-Hässleholm vid trafikolyckor	2004-12-25
Immeln, Östra Göinge kommun, styrka från Kristianstad (Arkelstorp) utgör primärstyrka.	Ingår i civilrättsliga avtalet kommunerna emellan, se ovan.
Tostebergaområdet, räddningsstyrka från Bromölla utgör primärstyrka.	2012-03-16

Enö, räddningsstyrka från Bromölla utgör primärstyrka.	2006-11-17
Bökestad och Brotorpet, räddningsstyrka från räddningstjänsten V Blekinge (Olofström) utgör primärstyrka.	2015-09-08
Områden kring Svensköp, Linderöd och Önnköping, särskilda larmplaner och överenskommelse med räddningstjänsten Skånemitt.	2004-01-13 samt 2004-01-26
Nordligaste delen av Tomelilla kommun (Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund), styrka från Kristianstad (Degeberga) förstärker enligt larmplan.	2011-05-20
Bromölla kommun, styrka från Kristianstad utgör förstärkning per automatik vid brand i byggnad.	2017-09-18
Räddningstjänsten Syd, vattendykare vid särskilda larm	2017-04-18

Tabell 4. Särskilda avtal, överenskommelser och larmplaner.

Bilaga B Beskrivning av samråd

Innan ett handlingsprogram antas eller om kommunen beslutar om betydande ändringar i ett befintligt handlingsprogram, ska kommunen samråda med de myndigheter som särskilt berörs.

Handlingsprogrammet har varit på remiss till samverkande myndigheter och organisationer under perioden **2021-11-05—2021-11-24**. Samrådet var skriftligt.

En övergripande sammanställning av remissrundan redovisas nedan, liksom de synpunkter av särskild vikt som har framförts. En fullständig sammanställning av synpunkter, med vidtagna åtgärder, har redovisats för räddningsnämnden innan beslut.

Remissinstans	Datum för svar	Synpunkter av särskild vikt	Kommentar
Tekniska förvaltningen		Inga synpunkter	
Miljö & Samhällsbyggnadsförvaltningen	2021-11-18	Inga synpunkter.	
Länsstyrelsen i Skåne		Inga Synpunkter	
Försvarsmakten		Inga Synpunkter	
Kustbevakningen	2021-11-24	Synpunkter.	Se samrådsredogörelse.
Sjöfartsverket	2021-11-05	Inga synpunkter.	
Region Skåne		Inga synpunkter	
Polismyndigheten Region Syd		Inga Synpunkter	
Trafikverket		Inga synpunkter	
Sjöräddningssällskapet SRSS		Inga Synpunkter	
Östra Göinge kommun		Inga synpunkter	
Räddningstjänsten Hässleholm		Inga Synpunkter	
Räddningstjänsten Bromölla		Inga Synpunkter	
Räddningstjänsten SÖRF		Inga Synpunkter	
Räddningstjänsten Skåne Mitt	2021-11-04	Inga synpunkter.	
Räddningstjänsten Västra Blekinge	2021-11-10	Synpunkter.	Se samrådsredogörelse.

Tabell 5. Remissinstanser.

Samrådsredogörelse

Inkomna remissvar med synpunkter:

Räddningstjänsten Västra Blekinge 2021-11-10

"Handlingsprogrammets beteckningar på ledningsroller skiljer sig från den nomenklatur som anges i MSB's dokument "Ett enhetligt ledningssystem för kommunal räddningstjänst – ELS". Avsnitt 8.3 innehåller beteckningarna Inre befäl, Yttre befäl och Regional räddningschef, som skiljer sig mot nomenklaturen i ELS som anger Vakhavande befäl, Insatsledare (regional insatsledare) och Vakhavande räddningschef. Nomenklaturen blir särskilt viktigt då olika ledningssystem gränsar till varandra, som i fallet mellan Skåne Nordväst och Västra Blekinge. Den översyn av ledningssystemet som ska göras år 2022 bör även genomlysas frågan om gemensam nomenklatur."

Räddningstjänstens bemötande 2021-11-26

Det pågår just nu ett projekt i Skåne Län som skall samordna GÖS-projektet "Gemensam övergripande systemledning" med ELS "Ett enhetligt ledningssystem för kommunal räddningstjänst. Projektet skall vara klart i början av 2022. Beskrivningen av ledningsrollerna i handlingsprogrammet beskriver nuläget, men kommer att revideras när det aktuella projektet är klart och när vi har implementerat nomenklaturen i vår organisation.

"..... ledningssystem gränsar till varandra, som i fallet mellan Skåne Nordväst och Västra Blekinge."

"Skåne Nordväst" skall vara Skåne Nordost.

Kustbevakningen 2021-11-24

"Handlingsprogrammet lyfter fram risker och sårbarheter i samband med sjötrafik och risken för ett utsläpp direkt i hav i kapitel 4.5 sidan12 och kapitel 5 sidan17. Det är positivt att det finns med då det är viktigt att medvetandegöra risken för utsläpp och andra olyckor på liknande områden och verksamheter.

Former för samverkan med Kustbevakningen och andra statliga räddningstjänstorganisationer berörs inte i det bifogade dokumentet. Vanligtvis beskrivs detta i kapitel 8. Vid samtidiga räddningsinsatser eller vid begäran om räddningshjälp är det viktigt att roller och mandat mellan ledningsnivåerna i ledningsorganisationen är tydligt definierade samt att former för samverkan är tydliga. Det underlättar samordning mellan de olika räddningsledarna samt underställda befäl och resurser."

"Enligt handlingsprogrammet redovisas ett antal hamnar och deras gränser i vatten mellan kommunalt och statligt vatten. Kustbevakningen anser vad Kristianstad kommun redovisat i bilaga C om hamnar inte överensstämmer med vad som står om hamnar i MSB:s handbok och enligt 3 kap. 8 § andra stycket LSO ska en kommun i förekommande fall lämna uppgift om hamnar och deras gränser i vatten. Det saknas flera hamnar som ligger under det kommunala ansvaret.*

Detta är viktigt vid räddningsinsatser eller vid begäran av räddningshjälp att dessa gränser är tydligt redovisade. Den hamn som har redovisats har relevanta gränser utifrån de geografiska förutsättningarna”

Räddningstjänstens bemötande: 2021-11-24

Förmer för samverkan med andra aktörer presenteras i kap 8.1.7.

Utifrån MSB:s definition gällande hamn, har räddningstjänsten identifierat tre hamnar som anses vara relevanta. Aktuella hamnar presenteras i bilaga C.

Bilaga C: Hamnar och dess gränser i vatten

Gränsdragning mellan Kommunal- och statlig Räddningstjänst i Åhus Hamn.

Bild 7. Åhus Hamn

Gränsdragning mellan Kommunal- och statlig Räddningstjänst i Hamnen i Landön.

Bild 8. Hamnen, Landön

Gränsdragning mellan Kommunal- och statlig Räddningstjänst i Hamnen i Tosteberga.

Figur 9. Hamnen, Tosteberga.

För mer information

Andreas Bengtsson
Tel: 0733-13 50 05

Jonas Nilsson
Tel: 0733-13 50 25

Dan Svensson
Tel: 0733-13 50 20

Dnr: 214/21
Antagen av: Kommunfullmäktige
2022-03-08

Kristianstads
kommun

www.kristianstad.se
kommun@kristianstad.se